

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΙΧΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΕΥΘΥΜΙΑΣ Ε. ΖΥΓΟΥΡΑ

ΕΚΔΟΟΝΤΑ

Πρὸς χρῆσιν τῶν Νηπιαγωγείων καὶ
τῶν Δημοτικῶν σχολείων.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ἑκτη ὑψηλὴ ἐκδόσις

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ

(29—Ὁδὸς Πραξιτέλους—29)

1884.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΙΧΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΕΓΘΥΜΙΑΣ Ε. ΖΥΓΟΥΡΑ

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Πρὸς χρῆσιν τῶν Νηπιαγωγείων καὶ
τῶν Δημοτικῶν σχολείων

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η «ΑΥΓΗ»

(29—Ὁδὸς Πραξιτέλους—29)

1881.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ
ΤΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΤΑ ΣΤΙΧΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΑΥΤΑ

ΑΝΑΤΙΘΕΝΤΑΙ.

Τὰ στιχουργήματα ταῦτα ἐγράφησαν διὰ νὰ συνο-
δεύσωσι τὰ κεφάλαια τοῦ παιδαγωγικοῦ διηγήματος
ὁ «Ἐλευθέριος» τῆς φιλόπαιδος Ἀγγλίδος
Μαρίας Ἐδζουορθ, τῆς θυσιασάσης τὸν βίον ὅλον
πρὸς μόρφωσιν τῶν παιδῶν.

Προσφέρω εἰς τοὺς παῖδας τὰ εὐτελῆ ταῦτα στι-
χουργήματα μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἴσως ἤθελον ἀποβῆ
χρήσιμα κατὰ τι εἰς αὐτὰ, ἂν καὶ εἶχον ὑπ' ὄψιν ὅτι
ἡ μόνη ἴσως αὐτῶν ἀξία εἶναι τὸ παραινετικὸν καὶ
ἠθικὸν ὕψος ἐκτεθειμένον διὰ τρόπου ἀπλοῦ καὶ συν-
τόμου.

Εἴθε τὰ ἀτελῆ ταῦτα δοκίμια νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν
εἰς σοφὴν τινα κυρίαν νὰ ποιήσῃ κατάλληλα παιδα-
γωγικὰ ποιήματα ἄξια νὰ ἱκανοποιήσωσι τὴν σπου-
δαίαν ταύτην ἀνάγκην τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΙΧΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

Ἑπακοή εἰς τὰ παραγγέλματα τῶν γονέων.

Ἄς ἀκούῃ τὸ παιδί
τῆς μητρὸς τὴν συμβουλή·
αὕτη μόνον τὸ μορφώνει
κ' ὅλον ἐν τὸ διορθώνει.

Ἡ μητέρα ὅταν μιλή,
πρέπει αὐτὸ νὰ ἔννοῃ·
διότι θέλει νὰ τὸ ᾄῃ
φρόνιμον καλὸ παιδί.

Τὸ παιδί ὅαν ἐπιμένη
ἡ μητέρ' ἅς ὑπομένη
νὰ τοῦ δώσῃ νὰ νοήσῃ
σ' ὅτι πράγμα τὴν ῥωτήσῃ.

Οἱ γονεῖς πρέπει νὰ ξεύρουν
τί καὶ πῶς νὰ συμβουλεύουν
τὰ παιδιὰ νὰ ἐννοοῦνε
κάθε πράγμα ποῦ ῥωτοῦνε.

Μὴ ἐγγίξης τὰ ξένα πράγματα.

Μάθε πάντα νὰ γνωρίζης
πῶς δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξης
εἰς τὰ πράγματα τὰ ξένα
ὅσα δὲν εἶν' διὰ σένα.

Ἀπ' τὸν ἄλλον μὴ θελήσης
μ' ἀδικίας νὰ κερδίσης
τὰ ἴδικά σου νὰ προσέχης
ἀπ' τὰ ξένα νὰ ἀπέχης.

Ἄν αὐτὰ καλὰ τηρήσης,
τότ' ἐνάρετος θὰ ζήσης
ὅλοι θὰ σὲ ἀγαποῦν
καὶ πολὺ θὰ σ' ἐκτιμοῦν.

Ὁ σεβόμενος τὰ ξένα χαίρει ἐμπιστοσύνην.

Ὅστις σ' ἔχ' ἐμπιστοσύνην
τότε μόνον σὲ ἀφίνει
ξένα πράγματα νὰ ἔχης
καλὰ ζεύρει, τὰ προσέχεις.

Περισσότερα κερδίζεις
ὅταν μάθης νὰ μὴ ἔγγιξης·
τότ' ἀπ' ὅλα σὲ προσφέρουν
καὶ ὑπόληψιν σοὶ φέρουν.

Ἡ τιμιότης.

Ὅταν ἔχῃς ξένον πρᾶγμα
δίδε το καὶ μὴ λυπῆσαι·
τότε ἕξις θὰ σοὶ γείνη
πάντα τίμιος νὰ ᾔσῃ.

Τώρα μάθε παιδιόθεν
ξένον πρᾶγμα νὰ μὴ ἔχῃς
τὸ καλὸν ὅταν τὸ πράττῃς
ἀμοιβὴν καλὴν κατέχεις.

Εὐτυχεῖς γονεῖς ἐκεῖνοι,
ὅπου βλέπουν τὰ παιδιὰ τους
τιμιότητα νὰ ἔχουν
ρίζωμένην στὴν καρδιά τους.

Τὰ παθήματα γίνονται μαθήματα.

Ἄν δὲν πάθῃς δὲν μανθάνεις
οὔτε κἂν ἀπολαμβάνεις,
δὲν θὰ ἀποκτήσῃς τόσην
οὔτε πείραν οὔτε γνῶσιν.

Ἄν δὲν πάθῃς δὲν μανθάνεις
οὔτε θὰ ἐπιτυχῇς,
καὶ θὰ μένῃς μὲ ζημίαν
ἀπὸ κάθε ἐργασίαν.

Ὅταν ἄπειρα θᾶ πάθῃς,
τότε μόνον θέλει μάθῃς
εἰς τὸν πρακτικόν σου βίον
θᾶ εὕρισκῃς τὸ σχολεῖον.

Τὸ παιγνίδιον τοῦ ἀετοῦ.

Νά ! ἰδὲ καλὴ μητέρα
τὸν ἀετὸν μου ὅτὸν ἄερα
Νά· ἰδέ τον ! Ὑψηλόνει.
Νά τον πάλιν ! Χαμηλόνει.

Ἰδε τὰ κινήματά του
καὶ πῶς στρέφει τὴν οὐρὰ του !
Ἵσᾶν τὸ φίδι τὴν γυρίζει
ἄκουέ τον πῶς βοῖζει !

Τὸ σχοινὶ ὅταν θελήσῃ
περισσότερον ν' ἀφήσῃ
τότε βλέπεις καὶ πηγαίνει
στὰ οὐράνια ἀναβαίνει.

Τ' ἀετοῦ τὸ παιγνιδάκι
ὁμοιάζει ὅσᾳ πουλάκι.
ἤθελα κ' ἐγὼ μητέρα
νὰ πετοῦσα στὸν ἄερα.

Τὰ παιδιὰ δὲν ἤμποροῦνε
σὰν πουλάκια νὰ πετοῦνε
τὰ καλὰ φρονήματά τους
αὐτὰ εἶναι τὰ πτερά τους.

Ὅταν φρόνιμα θὰ γένουν
μία ἡμέρα ἄς προσμένουν
καὶ αὐτὰ νὰ ὑψωθοῦνε
κ' εἰς βαθμοὺς νὰ ἀναβοῦνε.

Ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθείας.

Τὰ παιδιὰ καλ' ἄς προσέχουν,
ὅταν παίζουν κι' ὅταν τρέχουν
νὰ μὴ γίνεται ζημία
ἀπὸ τὴν ἀπροσεξία.

Ἄν ποτε τίποτε σπάσουν
ἢ ξεσχίσουν ἢ χαλάσουν
Νὰ τὸ κρύψουν μὴ ζητήσουν
ἀλλὰ νὰ τὸ μαρτυρήσουν.

Τὸ καλὸ παιδί τὸ λέει
δὲν τὸ κρύπτει οὔτε κλαίει.
κ' οἱ γονεῖς τὸ ἀγαποῦν
τὸ θωπεύουν, τὸ φιλοῦν.

Ἀξία τῆς ἀληθείας.

Παιδάκι, παιδάκι
ἀλήθεια νὰ λές,
ἀλλέως ψευτάκι
σὲ λένε καὶ κλαῖς.

Ἀλήθεια ἂν λέγῃς,
νὰ μὴ φοβηθῇς·
καιρὸς θὲ νὰ ἔλθῃ
καὶ σὺ νὰ χαρῇς.

Ἄν ᾔν' ἡ ἀλήθεια
κρυμμένη πολὺ,
ὁ χρόνος τὴν βρίσκει,
δι' αὐτὴν ὁμιλεῖ.

Ποτὲ σου τὸ ψεῦδος
μὴ θέλῃς νὰ 'πῇς
ὁ κόσμος ἄς ξεύρῃ
ὅτ' εἰς' ἀληθὴς.

Ἡ περιέργεια.

Περιέργειαν ἂν ἔχῃς
καὶ εἰς ὅλα ἂν ῥωτᾷς,
πολλὰ πράγματα μαυθάνεις
καὶ ἰδέας ἀποκτᾷς.

Ὅσα πράγματα δὲν ξεύρεις
πρέπει εἰς ὅλα ν' ἀπορῇς,
νὰ ξετάζῃς, νὰ μανθάνῃς
καὶ νὰ τὰ παρατηρῇς.

Νὰ μὴ εἶσαι πολυπράγμων
εἰς μικρὰ καὶ εὐτελῇ·
περιέργειαν νὰ ἔχῃς
εἰς αὐτὸ ποῦ σ' ὠφελεῖ.

Τότα δύνασαι νὰ μάθῃς
καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇς
καὶ μὲ γέροντα ἀκόμῃ
ἐμπορεῖς νὰ μετρηθῇς.

Ἀξία τῆς προσοχῆς.

Εἰς τὸν κόσμον ποῦ θὰ ζήσῃς
τοῦτο νὰ ἔχῃς ὡς ἀρχήν.
τότε γίνεσαι σπουδαῖος
ὅταν ἔχῃς προσοχήν.

Στὰ καλὰ αὐτοῦ τοῦ κόσμου
σ' ὅλα νὰ ἔχῃς προσοχήν
μὴ τ' ἀφίνῃς νὰ περνοῦνε
ἐμπροπθέν σου ὡς βροχὴν.

Ὅταν δὲν προσέχῃς εἶσαι
ζωντανὸς ἀλλὰ νεκρὸς,
σῶμα μόνον μεγαλώνεις
ἀλλ' ὁ νοῦς μένει μικρὸς.

Οἱ γονεῖς ἐὰν μαλώνουν
κ' ἡ φωνὴ τους ἀντηχεῖ,
βλέπουν ὅτι σοῦ ἐλλεῖπει
ἡ ἀγία προσοχή.

Μὴ βλάπτε τὰ ζῶα.

Ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους
νόμον ἔθεσε ν' αὐξήσουν
κ' εἰς τὰ ζῶα εἶπεν οὕτω
νὰ πληθύνουν καὶ νὰ ζήσουν.

Μὴ λοιπὸν θελήσῃς ταῦτα
σὺ ποτὲ νὰ ἀφανίσῃς,
ἀλλὰ μάλλον προστασίαν
εἰς αὐτὰ νὰ χορηγήσῃς.

Μὴ ποτὲ ἐνόχλῃς ζῶον
μὴ ποτὲ τὸ βασανίζῃς,
ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον
εἶναι ἄχρηστον νομίζεις ;

Εύκολον πολὺ τὸ ἔχεις
τὴν ζωὴν του ν' ἀφαιρέσῃς ;
Μύρμηκα νὰ κάμῃς ἓνα
ἄρᾳ γε θὰ ἠμπορέσῃς ;

Ὅλα εἶναι τοῦ Ὑψίστου
ἔργα τέλεια καὶ θεῖα
φαίνεται παντοῦ εἰς ὅλα
ἡ ἀπέραντος Σοφία.

Ὁ Θεὸς ἐν τῇ φύσει.

Ὅ,τ' ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει
σὺ ἐποίησας Θεέ!
καὶ ἐκόσμησας μὲ τάξιν
τοῦ παντός Δημιουργέ!

Ὁ τὴν φύσιν ἐξετάζων
ἐκ τῶν ἔργων Σὲ θαυμάζει,
πάντοτε τὴν ἐν τῇ φύσει
ἁρμονίαν ἐκθειάζει.

Καὶ τοῦ βύακος οἱ φλοίσβοι
μὲ τὴν αὖραν τῆς πρωίας
εἶναι τόσοι εἰς τὸν Πλάστην
ὕμνοι πλήρης ἁρμονίας.

Τοὺς φρικώδεις μυκηθμούς των
ὅταν ἄνεμοι συρίζουν
διαδέχονται αἱ αὔραι
καὶ οἱ ζέφυροι ἀρχίζουν.

Τὰ κλαδιὰ τότε σαλεύουν
καὶ τὰ φύλλα ψιθυρίζουν
τρέχουν, παίζουν τὰ πευλάκια
καὶ ἀπαύστως πτερυγίζουν.

Κ' εἰς αὐτὰς τὰς χρυσαλλίδας
πολλ' ὑπάρχει ποικιλία·
στὰ χρυσόχροα πτερά των
Θεοῦ φαίνεται σοφία.

Καὶ αὐτὰς τὰς κανθαρίδας
δύναται τις νὰ ἑξετάσῃ
κ' εἰς τοὺς κώνωπας κ' εἰς ἄλλα
τὴν σοφίαν νὰ θαυμάσῃ.

Εἰς τὸν καύσωνα, στὸ σκότος
λαμπυρίδες τριγυρίζουν
πότε ἀνάπτουν πότε σβύνουν
καὶ ἰδοὺ, πάλιν φεγγίζουν.

Ἡ ἀράχνη λεπτὸν νῆμα
τεχνηέντως ἐτοιμάζει
καὶ μὲ τόσην εὐφυΐαν
ὕφασμα παρασκευάζει.

Εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ κοιλίου
βλέπεις Πρόνοιαν τὴν θεῖαν
εἰς τὸ κέλυφος τοῦ μέσα
βρίσκει πάντα προστασίαν.

Καὶ αἱ νύμφαι τῶν βομβύκων
δταν κάμνουν τὴν μετὰξην
σχηματίζουν τὰ κουκούλια
μὲ ἀκρίβειαν καὶ τάξιν

Ἡ δὲ μέλισσα τὸ ἔργον
τῆς κυψέλης ἐτοιμάζει
τὰ κελλιά διὰ τὸ μέλι
μετὰ ζήλου σχεδιάζει.

.....

*Ὁχι μόνον ἐν τῇ φύσει
εἶν' ὁ Κτίστης τοῦ παντός
κ' εἰς τὸν νοῦν κ' εἰς τὴν καρδίαν
τοῦ ἀνθρώπου εἶν' ἐντός.

Διὰ τοῦτο ἄς ὑμνήσω
ἐκ καρδίας τὸν Θεόν
καὶ τὸν Πλάστην μου δοξάσω,
τοῦ παντός Δημιουργόν.

Ἡ ἐργατικὴ μέλισσα.

Τὴν μέλισσαν καλὰ παιδίζᾳ
καλῶς παρατηρεῖτε
τί ἐργασίαν κάμν' αὐτὴ
ὑπάγετε νὰ ᾔητε.

Τρέχει, πολὺ ἐργάζεται
ἀπαύστως κοπιάζει,
μὲ πόθον ἀδιάκοπον
κυψέλην ἐτοιμάζει.

Ἔργον τῆς πρῶτον θεωρεῖ
αὐτὴν νὰ περιχρίσῃ
μὲ μέλι καὶ κηρὸν πολὺν
ταχέως νὰ γεμίσῃ.

Βλέπετε! τρέχει καὶ πετᾷ
γυρίζει μεσ' τὰ δάση
ἀπαύστως ἀγωνίζεται
χωρὶς καιρὸν νὰ χάσῃ.

Τὰ ἄνθη ἐπισκέπτεται
προσεκτικῶς συλλέγει
καὶ ὅσα τὴν ἀρέσκουσιν
αὐτὰ μόνον ἐκλέγει.

Μὲ προβοσκίδα ἰσχυρὰν
ἐκμάδας ἐκμυζάνει

Σωρεύει εἰς τὸν στόμαχον
τὸ μέλι της ν' αὐξάνη.

Καὶ θέλει τὴν κυψέλην της
ἀφθόνως νὰ γεμίση
Ὅταν τροφή τῆς χρειασθῇ
πλέον νὰ μὴ φροντίση.

Τὴν μέλισσαν καὶ σεῖς παιδιὰ
καλῶς νὰ μιμηθῆτε
πλουῦτον, καὶ δόξαν καὶ τιμὴν
ἀν θέλητε νὰ ᾄδῃτε.

Συνάξατε καὶ σεῖς παιδιὰ
βάλλετε πολὺ μέλι
ἀν ἀποκτήσητε πολὺ
τότε δὲν θὰ σᾶς μέλει.

Ὅπλα καλὰ θὰ ἔχητε
διὰ νὰ πολεμῇτε
περιπετείας καὶ δεινὰ
χωρὶς νὰ φοβηθῆτε.

Ἡ κακὴ ἔξις καὶ τὸ ἐλάττωμα.

Ἐλάττωμ' ἀν ἔχῃς
καὶ εἶσαι μικρὸς

2
αὐτὸ νὰ ἔαλειψῃς
θὰ ἦναι καιρός.

Ἄν γίνῃς μεγάλος
κ' αὐτὸ ριζωθῇ
δύσκολα πάντοτε
θενὰ ἔαλειφθῇ.

Ἐξίς σοὶ γίνεται
καὶ σὺ ἀπορεῖς·
χωρὶς νὰ τὴν κάμῃς
νὰ ζῇς δὲν ἔμπορεῖς.

Πόλεμον κάμνετε
κι' ἡ ἑξίς νικᾷ
δοῦλός της γίνεσαι
καὶ πράττεις κακὰ.

Σὺ φεῦγε τὰς ἑξίς
νὰ μὴ νικηθῇς
ἂν θέλῃς στὸν κόσμον
νὰ ζῇς εὐτυχής.

— — —
Τὸ ἐλάττωμα καὶ ἡ διόρθωσις αὐτοῦ.

Πολλάκις τὸ ἐλάττωμα
τόσον σὲ παρασύρει

ὥστε κ' αὐτὰ τὰ ἦθῃ σου
ἐπαπειλεῖ νὰ φθείρῃ.

Καὶ ἡ ζωὴ ἐνίοτε
ἴσως νὰ κινδυνεύῃ·
περιουσίαν κ' ἀρετὴν
αὐτὸ ἐξαλοθρεύει.

Προσπάθῃσον λοιπὸν μικρὸς
τὰ ἐλαττώματά σου
νὰ μὴ ἀρίσῃς ν' αὐξηθοῦν
μὲ ρίζας ὅσῃν καρδιά σου.

Ὅταν βχθέως ρίζωθοῦν
καὶ κάμουν πολλοὺς κλώνους,
νὰ ξεριζώσῃς προσπαθεῖς ;
θὰ ὑποφέρῃς πόνους.

Ἡ Δικαιοσύνη.

Ὅ,τι ἔχεις ὑπ' εὐθύνην
πράττε μὲ δικαιοσύνην·
γνώριζε νὰ τὸ μοιράζῃς
καὶ ὀρθῶς νὰ τὸ δικάζῃς.

Ἐνα μὴ εὐχαριστήσῃς
καὶ τὸν ἄλλον ἀδικήσῃς.

Καὶ ποτὲ μὴ φοβηθοῦνε
ἀπὸ σέ ν' ἀδικηθοῦνε.

Δίκαιος διὰ νὰ ᾄῃσαι
πρέπει πάντα ν' ἐνθυμῆσαι
ὅτι κτῆμα ἱερόν του
ἔχει πᾶς τὸ δίκαιόν του.

Δίδε τὰ αὐτὰ τοῖς πᾶσι
χωρὶς ἄλλος τί νὰ χάσῃ
αὐτὸ εἶναι καλοσύνη,
κ' ἐντελὴς δικαιοσύνη.

Τὰ ἄτακτα παιδιά καὶ τὰ χρήσιμα παιδιά

Τοὺς γονεῖς σου ἂν ταραττῇς
ἄταξίαν τότε πράττεις.
Ὅταν ἔχουν ἐργασίαν
ἀπαιτοῦν τὴν ἡσυχίαν.

Ὅταν θέλῃς ν' ῥωτήσῃς
εἴτε πρᾶγμα νὰ ζητήσῃς
ἄκαιρος ποτὲ μὴ ᾄῃσαι,
πρέπει νὰ τὸ ἐνθυμῆσαι.

Ἄλλως κάμνεις τοὺς γονεῖς σου.
νὰ ὀργίζωνται μαζί σου.

Μὴ λοιπὸν τοῦς κολακεύῃς
ἂν τῶνόντι τοῦς λατρεύῃς.

Τοῦς γονεῖς σου ἂν ἀγαπᾷς
πρέπει αὐτοὺς νὰ βοηθᾷς
Ἄτακτος λοιπὸν μὴ γένῃς
χρήσιμος νὰ ἀποβαινῇς.

Σ' ὅ,τι ἔργον ἀσχολεῖσαι
ἐξ αὐτοῦ νὰ ὠφελῇσαι·
ὅσον εὐτελὲς κι' ἂν γείνη
πάντ' ὠφέλειαν ἀφίνει

Οἱ γονεῖς εὐχαριστοῦνται
καὶ μ' αὐτὸ παρηγοροῦνται
Ὅταν βλέπουν προθυμίαν
διὰ πᾶσαν ἐργασίαν.

Ἡ κολακεία

Μὴ ποτέ σου κολακεύῃς
οὔτε μὴ κολακευθῇς
καὶ τὰ δύο βλάβην φέρουν
ἂν καλῶς ταῦτα σκερθῇς.

Ἀληθὲς μὴ τὸ νομίζῃς
ἐὰν ἄλλοι σ' ἐπαινοῦν

μὴ κομπάζεσαι ἄμέσως·
ἔσως σὲ περιγελοῦν.

Ἄν σὺ ἄλλον κολάεῃς
δὲν θὰ εἶς' εἰλικρινῆς
'στὴν ἀγάπην ποῦ δεικνύεις
πίστην δὲν ἔχει κανείς.

Εἰλικρίνειαν ἂν ἔχῃς
ἂν τῶντι ἀγαπᾷς
τότε κάμνεις πολλοὺς φίλους.
καὶ ἀγάπην ἀποκτᾷς.

Σὺ πεποιθήσιν ἂν ἔχῃς
εἰς ἐκεῖνο ποῦ φρονεῖς
τῶν κολάκων τοὺς ἐπαίνους
πρέπει νὰ περιφρονῇς.

Ἡ Μίμησις

Ὁ παῖς εἶναι μῖμος
καὶ δὲν ἐννοεῖ
κακὸν ὅταν πράττῃ
αὐτὸς τ' ἀγνοεῖ.

Ἄν φίλους προσλάβῃ
ᾧς ᾗναι καλοὶ

ἵστα ἦθη σπουδαίως
αὐτὸ συντελεῖ.

Ἄν ὁμῶς οἱ φίλοι
δὲν εἶν' ἀγαθοὶ
ὁ παῖς τοῦς μιμεῖται
κι' εὐθὺς θὰ βλαφθῇ.

Καὶ οὕτως ἀχρεῖον
αὐτὸν καθιστᾷ
καὶ χάριτας φθείρει
καὶ ἦθη χρηστά.

Ἡ πραγματομᾶθεια

Ἡ φύσις λέγει ἵστὸ παιδί
ὅλ' αὐτὸ νὰ τὰ ἰδῇ
νὰ τὰ ψάσῃ, νὰ τὰ θίξῃ
καὶ τὰ πάντα νὰ ἐγγίξῃ.

Ἀπορεῖ δι' ὅσα βλέπει
κι' εἰς αὐτὰ τὸν νοῦν του τρέπει
ἐρευνᾷ καὶ ἐξετάζει
περιέργειαν ἐκφράζει.

Τὰ παιγνίδια του ἀρχίζει
καλυβάκια σχηματίζει.

κτίζ' ἀνάκτορα καὶ οἴκους
μετὰ πλάτους μετὰ μήκους.

Νερόν, χῶμα ἀνακατόνει
καὶ τὴν λάσπην τοῦ ζυμόνει
πέτρας ξύλα συσσωρεύει
καὶ μὲ τάξιν τὰ δουλεύει.

Μὲ τὸν νοῦν τοῦ σχεδιάζει
καὶ ιδέας κατεβάζει
πῶς καλλίτερα νὰ κτίσῃ
μὴ ἐκ νέου τὸ κρημνίσῃ.

Αὐτὸ εἶνε τὸ σχολεῖον
καὶ τὸ πρῶτον τοῦ βιβλίου.
Τοῦτο εἶνε πρῶτον μέρος,
τῆς μαθήσεως ὁ ἔρως.

Εἰς αὐτὴν τὴν παιγμοσύνην
ἐξασκεῖ νοημοσύνην.
Παίζον τὸ παιδί μαθαίνει,
καὶ καιρὸν ποτὲ δὲν χάνει.

Οἱ γονεῖς ἅς ὑπομένουν
καὶ διδάσκαλοι ἅς γένουν.
Ἄς ἔυπνοῦν μὲ καρτερίαν
τοῦ παιδὸς τὴν εὐφυΐαν.

Τήρει τὴν ὑπόσχεσίν σου

Δὲν θὰ σκέπτεσαι καλὰ
ἂν ὑπόσχῃσαι πολλά.
Πρέπει νὰ 'σαι συνεπής
εἰς τὸν λόγον ποῦ θὰ 'πῇς.

“Ὅτε κι' ἂν ὑποσχεθῇς
χρέος νὰ τὸ θεωρῇς
μὴ ἀπόφευγε αὐτὸ
εἶνε ἐπιβλητικό.”

Δὲν σ' ἐβίασε κανεὶς
διὰ νὰ ὑποσχεθῇς
μ' ὑποσχέσεις μὴ γελάς,
καὶ τὸν κόσμον ἀπατάς.

“Ὅ,τι λές νὰ ἐκτελῇς
καὶ νὰ μὴ ἀδιαφορῇς.
Κι' ἂν ποτὲ ζημιωθῇς
δι' αὐτὸ μὴ λυπηθῇς.”

Αὐτὸς εἶναι σταθερὸς
χαρακτὴρ ἀληθινός.
Τότε φήμην ἀποκτᾷς
καὶ φιλίας κατακτᾷς.

Τὸ καλῆς φύσεως παιδίον.

Παιδάκι νὰ ᾔσαι
καλὸν καὶ εὐγενὲς
εἰς ὅλους τοὺς φίλους
γλυκὺ, προσηνές.

Καὶ τότε οἱ γονεῖς σου
ἔσ' ἐθ' ἀγαποῦν·
τοὺς τρόπους ἂν ἔχῃς
καλοὺς σ' ἐκτιμοῦν.

Νὰ ᾔσαι εἰς ὅλους
καλὸς καὶ ἀγαθὸς
φιλόφρων, γενναῖος
κι' ὅς ᾔσαι μικρός.

Αὐτὸ εἶναι φύσις
καλὴ τοῦ παιδὸς
κ' ἡ βάσις ἀκόμῃ
ἐντίμου ἀνδρός.

Ἡ ἐμπειρομένη.

Ἡ σοφία, ἂν ῥωτᾷτε,
ἐκ τῆς πείρας ἀπακτᾶται.

Ἔχεται ὀρθὴν σοφίαν
ἀποκτῶντες ἐμπειρίαν.

Ἄν ἀκύνστως κοπιᾷζῃς
ἐρευνᾷς καὶ δοκιμᾷζῃς
θ' ἀποκτήσης ἐμπειρίαν
τοῦ νοῦς ὀρθὴν σοφίαν

Σ' ὅ,τι αἰσθάνεσαι ἂν προσέχῃς
καὶ ἀκρίβειαν ἂν ἔχῃς
μὲ μεγάλην καρτερίαν,
θ' ἀποκτήσης τὴν σοφίαν.

Ἄν ὁ νοῦς δὲν ἡσυχάζῃ
κι' ἀκριβῶς τὰ ἐξετάζῃ
πάντοτε ἐπιτυγχάνει
καὶ πειράματα ἂν κάνῃ.

Ὅταν πείραμά τι κάνῃς
τὸν καιρὸν ποσῶς δὲν χάνεις
ἐφευρίσκων τὴν αἰτίαν
ἔχεις βάσιν κι' ἡσυχίαν.

Ῥίπτεις παλαιὰς ιδέας
καὶ ἀνακαλύπτεις νέας
τότε γίνεσ' ἐφευρέτης
τῶν ἀνθρώπων εὐεργέτης.

Ἡ σταθερὰ θέλησις.

1 Τὸ θέλω μετ' ἐπιμονῆς ἂν ἦν' ἡ πρώτη βάσις σ' ὅ,τι καλὸν ἔχεις 'στὸν νοῦν τοτ' εὐκόλα θὰ φθάσης.	5 Χωρὶς τὸ θέλω τίποτε δὲν δύνασαι νὰ κάνης καὶ ἂν τὸ λέγῃς δι' εὐχὴν τὰ λόγια μόνον χάνεις.
2 Ἐπιμονὴν καὶ θέλησιν δύνασαι ν' ἀποκτήσης; ! τότε θὰ ἔχῃς ἰσχυρὰ ὄπλα νὰ πολεμήσης.	6 Τὸ θέλω τῆς προαγωγῆς αὐτὸ νὰ ἀγαπήσης· ἀλλὰ τὸ θέλω ἐπὶ κακοῦ πρέπει νὰ τὸ μισήσης
3 Τὸ θέλω θέλ' ἐπιμονὴν καὶ ἀρκετὴν θυσίαν 'στὰς δυσκολίας π' ἀπαντᾷς δὲν θέλει ἀπελπισίαν.	7 Τὸν Δημοσθένην τὸν τραυλὸν καὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἀνέδειξεν, ἀνύψωσε τὸ ἰσχυρὸν τὸ θέλειν.
4 Πολλὰ θὰ βρῇς προσκόμματα ἂν τὰ ὑπερνικῆσης ὅ,τ' ἐπιμόνως σὺ ποθεῖς ἀφεύκτως θ' ἀποκτήσης.	8 Μικροὺς τὸ θέλω ἀνέδειξεν ἄνδρας ἐξόχους πάντας μὲ δοξάν ἑστεφάνωσε κ' ἔστησεν ἀνδριάντας.

Ἡ ἀλληλοβοήθεια

1 Εἰς τῶν φίλων τὰς ἀνάγκας πάντα πρόθυμος νὰ ἦσαι μὴ καιρὸς ποτὲ σὲ εὕρῃ τῶν χρησίμων νὰ στερῇσαι.	3 Τὸν πλησίον χρέος ἔχεις πάσχοντα νὰ βοηθήσης. ὁ Χριστὸς αὐτὰ μᾶζι λέγει κι' ἐνθυμοῦ νὰ τὸ τηρήσης.
2 Τότε καὶ αὐτοὶ προθύμως 'στὴν ἀνάγκην σου θὰ τρέχουν εὐγενῶς θὰ ἀμιλλῶνται συνδρομὴν θὰ σοὶ παρέχουν.	4 Αὐτὸ πράττε, εἰς ἔχῃς ἀληθῶς ἀγνὴν καρδίαν ἐπὶ σοῦ οὕτως ἐλκύεις τοῦ Θεοῦ τὴν εὐλογίαν.

Ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων.

1

Εἰς πᾶν εἶδος ἐργασίας
εἰν' ἀνάγκη ὁμοφωνίας
τότ' αἱ τέχναι προσδεύουν
τὰς ἀνάγκας θεραπεύουν.

2

Ἄν καλῶς τὴν κατατάσσουν
καὶ αὐτὴν διαμοιράσουν
τότε γίνετ' ἐργασία
καλὴ, ἀφθονος, τελεία.

3

Οἱ πολλοὶ οὕτω κερδίζουσιν
καὶ πολλάκις θησαυρίζουσιν
ὁ δὲ εἰς ἂν κοπιᾷ
τὸν καιρὸν τοῦ θυσιαῖ.

4

Τοῦτο ἂν παρκτηρῇτε
κ' εἰς οἶκον θὰ εὐρῇτε·
Ἡ οἰκοκυρὰ προστάζει
καὶ τὰ ἔργα τῆς μοιράζει.

5

Μέρος τι κάμνει ἐκείνη,
τοὺς δὲ ἄλλους διευθύνει
ἐνεργεῖ μὲ συντομίαν
τὴν τοῦ οἴκου ἐργασίαν.

6

Οὕτω τελειοποιῶνται
πάντες ἱκανοποιῶνται.
Τῶν πολλῶν ἡ ἐργασία
ἐθνικὴ εἰν' εὐτυχία.

Ὁ φόβος.

1

Γενναῖος νὰ ᾔσαι
καὶ ἂν εὐρεθῇς
σὺ μόνος, σὺ σκότος
νὰ μὴ φοβηθῇς.

2

Ὁ φόβος κ' ἰδέα
πλαστὰ παριστοῦν
ἐπίφοβα πάντα
ἵστων ναῦν καθιστοῦν.

3

Φκντάζεσαι σ' ὅλα
κινδύνους πολλοὺς
κ' ἂν ἔχῃς τὸ θάρρος
διώκεις αὐτούς.

4

Ἄν τόλμην δὲν ἔχῃς
θὰ ᾔσαι μωρός·
ὁ φόβος σὲ κάμνει
νὰ γίνῃς νωθρός.

5

Ἄν θάρρος σοῦ λείπει
δὲν κρίνεις ὀρθῶς
νὰ σκέπτεσ' ἀφόβως
κ' ἄς ᾔσαι μικρός.

6

Ψυχὴ μὲ ἀνδρείαν
καὶ ὄχι δειλὴν
αὐτὴ ἵστους κινδύνους
πολὺ σ' ὠφελεῖ.

Ὁ ἄτμος.

1
Ἴδατε παιδιὰ ἐκεῖνον,
γίγαντα τὸν ὀνομαζέον
ἔχει μέγεθος ὡς μυία
πλὴν τὴν δύναμιν θαυμάζουν

2
Ἐχει τὴν ἰσχὺν τοσαύτην
ὥστ' εὐκόλως νὰ κινήσῃ
ἐργοστάσια καὶ πλοῖα
'στὰ πελάγη νὰ ὠθήσῃ.

3
Ἀφοῦ ταῦτα ἐνεργήσῃ
καὶ οὐδεὶς δὲν κοπιᾷσει
τότε φεύγει εἰς τὰ ὕψη
ὅσον δύναται νὰ φθάσῃ.

4
ποῖος ἂν μαντεύσῃτ' εἶναι
π' ὅλα ταῦτα κατορθώνει ;
ὁ ἄτμος εἶναι παιδιᾶ μου
ποῦ τὰ πάντ' ἀναμορφώνει.

5
Μὴ σπες μένη ἀπορία
ἂν τὸ πᾶν μ' αὐτὸν κινήται
καὶ σεῖς δύνασθε στὸ ἔργον
τὸν ἄτμον νὰ μιμηθῆτε.

6
Ὁ ἄτμος σ' ὅλους ὑπάρχει
καὶ ὁ νοῦς ὅταν θελήσῃ
δι' ἐπιμονῆς μεγάλης
δύναται νὰ τὸν κινήσῃ.

7
Ἐνας ἄνθρωπος καὶ μόνος
εἰμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ
μὲ ἄτμον νὰ ὁμοιάσῃ
καὶ τὰ πάντα ν' ἀνορθώσῃ.

8
Καὶ σὺ δύνασαι ἂν θέλῃς
ὡς ἄτμος νὰ ἐνεργήσῃς
πλοῦτον ἄπειρον καὶ δόξαν
ἀληθῆ νὰ ἀποκινήσῃς.

Ἡ ὁδοιπόρος περιστερὰ

Περিসτερὰ, Περιστερὰ,
σὺ ἔρχεσ' ἀπὸ μακρυὰ,
στὰ μέρη ὅπ' ἐγύρισες
μήπως τυχὸν ἀπήντησες
καμμιὰ γυναικὰ νὰ ῥμιλῇ
νὰ στέλλῃ εἰς ἐμὲ φιλί ;
Ἦτο ἡ μάμμη μου αὐτὴ
διατὶ τὸ κρύπτεις ; διατὶ ;

Περιστερὰ, Περιστερὰ,
Τι ἔχεις κάτω στὰ πτερὰ ;
μὴ σ' ἔδωκεν ἐπιστολή,
σὲ εἶπε μ' ἀγαπᾷ πολὺ ;
« Παιδάκι θὰ σὲ τὸ εἰπῶ,
« ἡ μάμμη σου μὲ εἶπ' αὐτὸ
« θὰ σ' ἀγαπᾷ πολὺ, πολὺ
« ἂν ἔγεινες καλὸ παιδί.

Περιστερὰ, Περιστερὰ,
μ' ἐγέμισες ὅλο χαρὰ
ἂν ἐπιστρέψῃς μὲ καλὸ
ἔλ' ἀπ' ἐδὼ παρκαλῶ.
Εἰπὲ πῶς εἶμ' ἐγὼ καλὰ
μανθάνω γράμματα πολλὰ,
εἰπὲ μὲ τὴν ψυχὴν της
νὰ στείλλῃ τὴν εὐχὴν της.

Τὸ παιδάκι καὶ τ' ἄρνάκι.

Ἕνα ἀγαθὸν παιδάκι
πῆγε ἐπάνω στὸ βουνό
ἐκεῖ εὔρεν ἓν ἄρνάκι
μὲ κουδούνι στὸ λαιμό.

Τότε λέγ' εἰς τὸ ἄρνάκι
τί ὥραία συντροφιά
εὔρα 'δὼ εἰς τὸ βουνάκι
στῆς μερσίνης τὰ κλαδιά.

Ἔλα κατὰ 'δὼ ἄρνάκι
νὰ σὲ πάρω ἀγκαλιά
νὰ σὲ δώσω χορταράκι
καὶ πολλὰ πολλὰ φιλιὰ

Ἐφοβήθηκε τ' ἄρνιον
τρέχ' ὀπίσω νὰ κρυφθῇ
τὸ ἀρπάξει τὸ παιδίον
χωρὶς κἄν νὰ φοβηθῇ

Ἔλα εἰς τὴν ἀγκαλιά μου
κάτι θέλω νὰ σὲ εἰπῶ
νὰ σοῦ δώσω τὰ φιλιὰ μου·
νὰ ἰδῇς πῶς σ' ἀγαπῶ

Τότ' αἰσθάνεται τ' ἄρνιον
τὴν φιλίαν τὴν πολλή
Βλέμμα ρίπτ' εἰς τὸ παιδίον
καὶ τὸ χέρι του φιλεῖ.

Τότ' ὁ ἥλιος βασιλεύει
τὸ παιδάκι προχωρεῖ
τὸ ἄρνάκι του χαϊδεύει,
τὸ φιλεῖ κι' ἀναχωρεῖ

Στήν φιλίαν σας ὦ παίδες
να 'σθαι ἀθῶα 'σάν τ' ἀργί
σύμφωνα κι' ἀγαπημένα
καί εἰς ὅλα εἰλικρηνῇ.

Τὸ παιδάκι μὲ τὸ πουλάκι.

1

Διατὶ πουλάκι
θὰ πῆς στὰ ξένα
μένε, ξεχειμάσε
μαζὺ μ' ἐμένα.

2

Κλουβὶ σ' ἐτοίμασα
να ἡσυχάσης
στήν ζέστα εὐφορμα
να ξεχειμάσης.

3

Ἐγὼ ἐφρόντισα
διὰ τὴν τροφή σου
νερὸ θὰ σ' ἔχω
μεσ' τὸ κλουβί σου.

4

Θὰ εἶναι γύρω του
καί πρασινάδαι
ποῦ ὀνομάζονται
περιπλοκάδαι

5

«Δὲν μὲ ἀρέσει
»ἡ συμβουλὴ σου
»σκλαβιά σ' ἐμένα
»εἶν' τὸ κλουβί σου.

6

»Θλίψις δική μου
»εἶν' τὰ καλὰ σου
»αἱ πρασινάδαι
καί τὰ κλουβιά σου.

7

Τὸν κόσμον ὅλον
ἂν μὲ χαρίσης
κ' ἐλευθερίας
ἂν μὲ στερήσης.

8

Θὰ εἶμαι πάντα
ὡς μααραμένον
τρομάζω θὰ 'μαι
φυλακισμένον.

9

Νὰ ἀναπνέω
θέλω ἄερα
να εἶμ' ἐλεύθερον
στήν ἀτμοσφαῖρα.

10

Εἰς θερμὰ κλίματα
θέλω να ζήσω
τὴν πρώτην ἀνοιξιν
θὲ να γυρίσω.

Λόγον σὲ δίδω, να ἔλθ' ὀπίσω
καί να μ' ἀκούσης να κελαδίσω.

Ἡερὸς τὰ κοράσια περὶ οἰκονομίας.

1
Ἡ οἰκονομία εἶναι
στολισμὸς τῶν γυναικῶν
πλοῦτος ἄπειρος κ' ἡ μόνη
εὐτυχία τῶν ἀνδρῶν.

2
Οἰκονόμος πρέπει νὰ 'σαι
διαρκῶς νὰ προσπαθῇς
περιττὰ νὰ μὴ 'ξοδεύῃς
μὴ κατόπιν στερηθῇς.

3
Οἱ γονεῖς θὰ σ' ἀγαπῶσι
θὰ σὲ βλέπουν μὲ χαρὰ
ὅταν ἦσαι εἰς τὸν οἶκον
ἀληθῆς οἰκοκυρά.

4
Ἄν οἰκονομίαν μάθῃς
ὅταν θὰ ὑπανδρευθῇς
σὺ τοῦ οἴκου νὰ δεσπόζῃς
ικανὴ θὰ εὐρεθῇς.

5
Τὰ ὀλίγα κάμνε ὥστε
νὰ ἀρκοῦν ὡς τὰ πολλὰ
νὰ θαυμάζουν ὅλοι ὅτι
ἔχεις ἄπειρα καλὰ.

6
Ἡ φειδῶ κ' οἰκονομία
ἀδελφαί σου ἄς γενοῦν
καρποὺς ὠριμοὺς θὰ δρέψῃς
ὅταν αὐταὶ σ' ὁδηγοῦν

7
Ὅμοιάζεις χελιδόνα
μὲ τ' ἀθῶα τῆς πουλιᾶ
βοηθεῖ κι' ὁ σύζυγός σου
διὰ νὰ κτίσῃτε φωλιά.

8
Ἐὰν φέρῃ ὁ σύζυγός
χόρτον, χῶμα καὶ νερόν
ὅτι πρέπει σὺ νὰ κτίζῃς
τ' ὕψος εἶναι φανερόν.

9
Τὰ μικρά σου ν' ἀνατρέφῃς
καὶ νὰ ἦσαι ὅλο χαρὰ
ἕως ὅτου κατορθώσῃς
διὰ νὰ κάμουν τὰ πτερὰ.

10
Οἰκονόμος πρέπει νὰ 'σαι
φρόνιμος καὶ μ' ἀρετή.
Ταῦτα θέλει ὁ κόσμος νὰ 'χῃς
κι' ἀπὸ σὲ τὰ ἀπαιτεῖ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐνώπιον τῆς φύσεως.

1
Φύσις! τὸ μεγαλεῖόν σου
ὁ ἄνθρωπος θαυμάζει·
τὸ ὄμμα δὲν σὲ χόρτασε
καὶ ἐκπληξιν ἐκφράζει!

2
Πῶς νὰ χορτάσῃ, φύσις μου!
καὶ πῶς νὰ μὴ θαυμάζῃ!
πόσα εὐρίσκει θέλγητρα
ὁπόταν σ' ἐξετάζῃ!

3
Αὐτὸ τὸ γλυκοχάραγμα
Ἡ Ἀφροδίτη ἐκείνη
ποῦ τρέμει καὶ λαμποκοπᾷ
Καὶ φῶς χρυσὸ μᾶς χύνει.

4
Ἡ τὴν δροσιὰν ποῦ φαίνεται
ὥσάν μαργαριτάρι
στὰ ἄνθη τὰ περικαλλῆ
κι' ἐπάνω στὸ χορτάρι!

5
Τοῦ ἡλίου ἡ ἀνατολὴ
ἡ χύνουσα ἀκτῖνας
ἀντανακλᾷ στὰ ὕδατα
κι' ἀπλόνει στὰς μυρσίνας!

6
Ἀπορροφᾶται ἡ δροσιὰ
ἀρχίζ' ἡ εὐωδία
μαγευτικὸν πανόραμα
Ἐδὲμ τῇ ἀληθείᾳ.

7
Ἰστὰ δάσῃ τὰ ἀειθαλῆ
γλυκύφωνα πουλάκια
μέ μελωδίαν κελαδοῦν
πετώντα στὰ κλαδάκια.

8
Κι' αὐτὰ μὲ σὲ μαγεύονται
τὰ κάλλη σου ὕμνοῦσι
τὰ θέλγητρά σου βλέποντα
τὸν Πλάστην τῶν αἰνοῦσι·

9
Τὰ βλέμματα ὁ θεατῆς
ὕφνει στὴν σελήνην
τὰς λαμπρὰς νύκτας θεωρῶν
θαυμάζει καὶ μ' ἐκείνην.

10
Ὅταν βροχαὶ καὶ ἀστραπαὶ
ἀντιλαλοῦν στὰ ὄρη
φαίνεσαι, ἀφοῦ παύσωσιν,
ὥσάν λουσμὲνη κόρη.

11
Οἱ ἄνθρωποι τὸν πλάσαντα
νὰ εὐρουνε ζητοῦνε
εἰς κάθε κτίσμα κι' εἰς πᾶν ὄν
τὸν Αἵτιον νὰ ᾄδουνε.

12
Τοὺς κυριεύει ἐκπληξίς
καὶ τοὺς ἀσκέπτους γέλως·
κι' ἄλλοι ἀπελπίζονται
γιατὶ δὲν βρίσκουν τέλος.

13

Παράπονον τὸν ἄνθρωπον
μεγάλον τὸν εὕρισκει
ἀδημονεῖ ὀδύρεται
γιατὶ νὰ ἀποθνήσκη

14

Ἐλπίς ἡ μόνη δι' αὐτὸν
εἶν' ἡ παρηγορία
ὅτι τὴν ἄλλην μας ζωὴν
στέφει εὐδαιμονία.

Ἡ Ἐξομολόγησις ἐνώπιον τῆς Παναγίας.

Σήμερον ὅσα ἔκαμα
δὲν θέλω νὰ τὰ κρύψω
εἰς σέ, ὦ Πανχγία μου
ὅλα θ' ἀποκαλύψω.

Σήμερον στὸ σχολεῖόν μου
μὲ εἶχον τιμωρίαν
μ' ἔβαλαν εἰς τὰ γόνατα
μὲ κράτησαν νηστεῖαν

Μαθήματα δὲν ἤξευρα
ἀπὸ ἀμέλειά μου
δι' αὐτὸ μὲ ἐτιμώρησεν
ἡ διδασκάλισσά μου.

Δὲν τὸ 'πα στὴν μητέρα μου
διατὶ θὰ μὲ φοβίσῃ·
τὴν χάριν σου παρακαλῶ
νὰ μὴ μὲ τιμωρήσῃ.

Μὲ τὴν καρδιά μου θὰ σὲ 'πῶ
θὰ σὲ παρακαλέσω
ὅπως μοῦ δώσης φώτισιν
ἄλλοτε νὰ μὴ πταίσω.

Δὸς εἰς ἐμὲ καλὴ νυκτιὰ
διὰ νὰ ἡσυχάσω
καὶ αὔριον νὰ ἐγερθῶ
πρῶτ' γὰρ νὰ διαβάσω.

Εἰς τὸ ἐξῆς ὑπόσχομαι
ἐπιμελὲς νὰ γένω
καὶ μ' εὐχαρίστησιν πολλὴν
σχολεῖον νὰ πηγαίνω.

Ἡ Ἑρημεία.

1
Τὰ πάντα ἡσυχάζουν
ἢ νύξ σιωπηλὴ,
φιλέρημον ἀηδόνι
ἄκοῦς νὰ κελαδῇ.

2
Τερπνὸν φυσᾷ τ' ἀέρι
στὰ φύλλα, στὰ κλαδιὰ
στὰ πεύκα πίπτει δρόσος
κι' ἔρχεται μυρωδιά.

3
Ἡ θάλασσα κοιμάται
γλυκὰ, σιωπηλὴ
κάποτε κύμα στέλλει
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

4
Τὸ ἀφρισμένον κύμα,
ὥδῃ ἀρμονικῇ
μικρὰς πέτρας καὶ ἄμμον
πηγαίνει παρ' ἐκεῖ.

5

Τὸ κύμα τῆς θαλάσσης
ἀκοῦς νὰ ἀντηχῇ
κτυπᾷ στοὺς βράχους, στρέφει
καὶ ρέει ὡς βροχή.

6

Κάποτ' ἡ γλαυῆ ἐκβάλλει
φωνὴ ἀγρία μιὰ
τὴν νύκτα ὅλην ψάλλει
αὐτὴ στὴν ἐρημιᾶ.

7

Ὁ τέττιγας ἀρχίζει
στὰ δάση τραγῶδεῖ
ἕως ποῦ νὰ νυκτώσῃ
ἄστέρας νὰ ἰδῇ.

8

Τοῦ κόρακος ἀρέσει
αὐτὴ ἡ σιωπὴ
στὴν ἡσυχίαν θέλει
τὰ πάθη του νὰ 'πῇ.

Ἐκεῖ ὁ νοῦς εὐρίσκει, γνώσεις ἀληθινὰς
γιατὶ βλέπει τὴν φύσιν, μ' ὅλας τὰς καλονάς.

9

Βοσκὸς παίζει φλογέρα
πολὺ τὴν ἐκτιμᾷ
γλυκὰ φυσᾷ τ' ἄερί
καὶ τὸν ἀποκοιμᾷ

10

Ψιθυρισμοὺς ἀκούει
μέσ' ἀπὸ ταῖς ἱτιαῖς
βλέπει κ' οἱ κλάδοι κλίνουν
κάτω σταῖς ῥεμματιαῖς

11

Ὁ ἐρημίτης βγένει
νὰ κάμῃ προσευχὴ
τὸ βῆμα του ἀκούει
πολὺ νὰ ἀντηχῇ

12

Τὴν δέησιν ἀρχίζει
μ' εὐλάβειαν πολλή
ἡ αὖρα τὸν χαϊδεύει
καὶ τὸν γλυκοφιλεῖ.

Ἡ Εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν νηπιαγωγόν.

Διδασκάλισσά μου
σ' ἀγαπῶ πολὺ
εἶσαι ὡς μητέρα
σεβαστὴ, καλή.

Ὅταν πρῶτον σ' εἶδα
ἐφοβήθηκα
ἐκ τῶν συμβουλῶν σου
ὠφελήθηκα.

Κοπιᾶζεις πάντα
σὲ εὐχαριστῶ,
τὴν ἀνατροφὴν μου
εἰς ἐσὲ χρεωστῶ.

Μ' ἔμαθες προθύμως
γράμματα πολλὰ
θὰ σὲ ἀνταμείψω
καί ἐγὼ καλᾶ.

Πανταχοῦ καὶ πάντα
θὰ σ' εὐγνωμονῶ
ὅσους κόπους κάμνεις
δὲν τοὺς λησμονῶ.

Ἡ δέησις.

Σὲ εὐχαριστῶ Θεέ μου
ὅπου ἔδωκες υἱεῖα
εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τοὺς γονεῖς μου
καὶ εἶμαι ὅλος εὐτυχία.

Μοὶ ἐχάρισας προσέτι
ἄπειρα καλὰ νὰ ἔχω
ὄφθαλμοὺς διὰ νὰ βλέπω
καὶ τὸν νοῦν ὅπως προσέχω.

Εἰς ἀπάσας μου τὰς σκέψεις
ιέ, Θεέ μου, ἐχ' ἐμπρός μου·
ἀπὸ σένα ἐξαρτᾶται
πᾶσα ὑπαρξίς τοῦ κόσμου.

Φώτισον, Θεέ, τὸν νοῦν μου
ἀπὸ λάθη νὰ ἀπέχω,
:αἰσθαρὰν, ἀγνὴν καρδίαν,
ο Πανάγαθε, νὰ ἔχω.

Ὅλους νὰ τοὺς ἀγαπῶ
τοὺς καλοὺς νὰ ἐκτιμῶ
τίποτε σ' αὐτὸν τὸν κόσμον
νὰ μὴ θέλω νὰ φθονῶ.

Ἴ' εἰς αὐτὴν τὴν προσευχὴν μου
ἰέομαί σου κάθε ἡμέρα
φύλαττε τὰ βήματά μου
ἐπουράνιε Πατέρα!

— — —

Τὸ ἐπιμελὲς παιδίον.

1
Τὸ ἐπιμελὲς παιδίον
χαῖρον τρέχει στὸ σχολεῖον
φίλους, ἀετοὺς καὶ βῶλους
λησμονεῖ ἀμέσως ὅλους.

2
Στὸ σχολεῖον εὐθὺς τρέχει
εἰς τὸ μάθημα προσέχει
τὰ παιγνίδια ἀπορρίπτει
κ' εἰς μελέτην τότε κυπτει.

3
Κάθε λέξ', αὐτὸ προσέχει
ποίαν σημασίαν ἔχει
οὕτως ἀληθῶς μανθάνει
κ' ἀσφαλῶς ἐπιτυγχάνει.

4
Τοὺς ἐπιμελεῖς μιμεῖται,
τὰ μαθήματ' ἐνθυμεῖται
τοὺς ὁμοίους τοῦ προσέχει
μὰ κανεῖς τὸν ὑπερέχει.

5
Μ' εὐχαρίστησιν διαβάζει
καὶ προθύμως κοπιᾷζει
μήπως χάσει τὰ βραβεῖα
καὶ τοῦ λείψουν τὰ πρωτεῖα,

6
Τὸ ἀπρόσεκτον παιδίον
ἀμελεῖ εἰς τὸ σχολεῖον
πάντες τὸ ἀηδιάζουν
οὔτε κἂν τὸ πλησιάζουν.

7
Διὰ τὴν ἀμέλειά του
ἄγνοεῖ τὸ μάθημά του
στὸ σχολεῖον τιμωρεῖται
νηστικό πάντα κρατεῖται.

8
Μάθετε λοιπὸν παιδιά,
ἀπ' αὐτὴν τὴν ἡλικία
τὰ καλὰ ἵνα μιμῆσθε
κ' εἰς αὐτὰ νὰ 'πιμελεῖσθε.

Τὸ παιδίον εἰς τὸ νηπιαγωγεῖον

1
Στὸ σχολεῖον τρέχω
ὅλος μὲ χαρὰ
γράμματα νὰ μάθω
ἄφθονα, καλὰ.

2
Μ' ἔφερ' ἡ μητέρα
εἰν' ἐδῶ λαμπρὰ
εὐρηκα καὶ ἄλλα
ὥς ἐμὲ μικρά.

3
Παίζω παιγνιδάκια
ὅλα μὲ σειρὰν
κ' εἰς τὸν κῆπον τρέχω
μὲ πολλὴν χαράν.

4
Ἔντομα μανθάνω,
ζῶα ἐρπετὰ
καὶ τὴν χρυσαλλίδα
βλέπω νὰ πετᾷ

5
Μὲ τὰ παλαμάκια
πάντα τακτικά
μὲ τοὺς ἄλλους βαίνω
στρατιωτικά.

9
Ἄσματα μανθάνω
τότε μουσικά
σύντομα, ὥραϊα
καὶ ἁρμονικά.

7
Ἄν κανένα σφάλλει
κί' ἀνακαλυφθῇ
τὴν γωνίαν βάλ्लει
νὰ διορθωθῇ.

8
Ἡ διδάσκαλός μας
λέγει, σιωπῇ.
τότ' ἀρχίζουμ' ὅλα
μία προσευχή.

Καὶ φωνὴν ὑψοῦμεν, πρὸς Θεὸν ἀγνὴν
Φώτισιν νὰ δώσῃ, εἰς ἡμᾶς πολλήν.

Ἡ ἐργασία τῆς ἡμέρας.

Ὅ,τι θὰ κάμεις σήμερον
μὴ τ' ἀναβάλλῃς αὔριον
πολλάκις μὲ τὸ αὔριον
ἔρχεται τὸ μεθαύριον.

Ἐκεῖνο τὸ μεθαύριον
εἶναι διὰ τὸν ἄθλιον·
ὡς ἀληθινὴν δουλείαν
θεωρεῖ τὴν ἐργασίαν.

Ὁ ἄνθρωπος π' ἐργάζεται
ποτέ δὲν θυσιάζεται·
τὸν βλέπεις τρέχει, ἐνεργεῖ
ἀπ' ἐντροπὴν ἀδιαφορεῖ.

Ἀνέχειαν περιφονεῖ,
τιμὴν καὶ δόξαν του φρονεῖ
ἐντιμον τὴν ἐργασίαν
ἔστω μὲ πολλὴν θυσίαν

Σήμερον τί θὰ ἐργασθῇ
κεῖνο θὰ συλλογισθῇ
διὰ τὸ μέλλον ἐνεργεῖ
γὰ βρῇ τοῦ κέρδους τὴν πηγὴν.

Τὸ ὀρφανό.

1

Μία φορά ἔνα παιδάκι
πηγ' ἐπάνω στὸ βουνό
νὰ συλλέξη χορταράκια
διατι ἦτο ὀρφανό.

2

Εἶχε ῥιμάτια δακρυσμένα
καὶ τὸ ἐπιαναν λυγμοί,
διατι ἤξευρε στὸ σπήτι
πῶς δὲν εἶχανε ψωμί.

3

Ὁ βορειᾶς ψυχρὸς ἐφύσα
ἐκεῖ ἔπάνω στὸ βουνό,
ζεστὰ ῥοῦχα δὲν ἐφόρει
τὸ καυμένο τ' ὀρφανό.

4

Καλαθάκι ἐκρατοῦσε
κι' εἶχε χόρτα ἀρκετὰ
στὴ μηχανούλα του νὰ ἰπάγῃ
νὰ δειπνήσουν μὲ αὐτά.

5

Ἐκατέβαινε νὰ φύγῃ
βλέπ' ἐμπρὸς ἄλλα παιδιὰ
εἶχαν ἄνθη συναγμένα
τὸ καθένα στὴν ποδιά.

6

Εἶπατε καλὰ παιδιὰ
μὴ μὲ κρύψετε, ὦ! μὴ,
στὴν ποδιά σας μέσα τ' εἶναι
μήπως ἔχετε ψωμί;

7

Ἄνθη ἔχομεν, μικρέ μου,
συναγμένα ἀπ' τὸ βουνό.
δὲν μᾶς λέγεις πῶς δακρύζεις
μήπως εἶσαι ὀρφανό;

8

Ἐχω ὀρφάνια ἀπὸ πατέρα
ἢ μητέρα μόνον ζῇ
κάποτ' ἔρχεται στὰ χόρτα,
τὰ συνάζωμεν μαζί.

9

Αὐτὰ τρώμεν ὡς ψωμάκι
κι' ἀπ' ἐπάνω τὸ νερὸ
ταῦτα τρώγει καὶ κοιμᾶται
τὸ μικρὸ μας τὸ μωρό.

10

Ἐλυπήθησαν τ' ἄθῶα
τὰ παιδάκια τὰ μικρά,
τ' ὀρφανὸ παρηγοροῦσαν,
χύναν δάκρυα πικρά.

11

Τὸ μικρότερον τῶ λέγει,
ἔχε θάρρος, στήν στιγμή
εἰς τὸν οἶκόν μου πηγαίνω
καὶ σοῦ φέρ' ἐγὼ ψωμί

12

Τι καλὰ παιδιὰ ποῦ εἶσθε
ἀγαθὰ, πολὺ σεμνά.
οὕτω πάντοτε λυπεῖσθε.
ὅταν βλέπετ' ὀρφανὰ!

Ὕπαγε καλὸ παιδάκι, τρέξε μὴ ἀργοπορεῖς,
τὸ καλὸ ποῦ θὰ μὲ κάμεις ἀπ' ἀλλοῦ θὰ τὸ εὕρῃς.

Στίχοι ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἔθνικοῦ ποιητοῦ

Ἡ λ ί α Τ α ν τ α λ ί δ ο υ.

1

Ἀργά ἀργά ἀκούονται
τὰ σήμαντρα ἡχοῦσι
τοῦ ποιητοῦ τὸν θάνατον
λυπητερά θρηνοῦσι.

2

Πάντες ἐσυγκινήθησαν
κ' ἐδάγκασαν τὰ χεῖλη,
μικροὶ μεγάλ' ἐρώνησαν
κρίμα' στὸν Τανταλίδην.

3

Αὐτὸς τὸ φῶς δὲν ἔβλεπε
τὸ φῶς ὅμως κρατοῦσε
κ' ἀπαύστως εἰς τὸ ἔθνος μας
προθύμως τὸ σκορποῦσε.

4

Σ' ὅλα του τὰ ποιήματα
Μοῦσα ὑπάρχει θεία
τὰ ἄσματά του ᾄδονται
στὰ παιδικὰ σχολεῖα

5

Αἱ ἐκκλησίαι κ' αἱ σχολαὶ
θρηνοῦσι πᾶσα ἡμέρα
καὶ τὰ παιδιὰ τὸν κράζουσι
ὡς δεύτερον πατέρα.

6

Αὐτὸς τὰ ἐπλησίαζε
πάντοτε στὰ σχολεῖα
ποιήματα τὰ ἔλεγε
κ' ἔθελγε τὴν καρδίαν.

7

Ἡ ἀγαθὴ αὐτοῦ ψυχὴ
καὶ τὰ ποιήματά του
ἀθάνατον καὶ ἐνδοξον
ἀφῆκαν τ' ὄνομά του

8

Τώρα βλέπεις τὸν οἶκόν του
κλωθὸν γεμάτον κόνιν·
ἐπέταξε καὶ ἔφυγε
τὸ γλαφυρὸν ἀηδόνι.

9

καὶ ὅσοι τὸ ἐθαύμαζον
ζητοῦν εἰς τὸν αἰθέρα·
πλὴν πέταξε· τὸ ἔχασαν
μεσ' τ' οὐρανοῦ τὴν σφαῖρα.

10

Εἰς τῆς Τριάδος τὴν σχολὴν
ἐθάψανε τὸ σῶμα·
ἔπρεπε νὰ ἵναι ἐκλεκτὰ
κι' ὁ τάφος καὶ τὸ χῶμα

11

Διότι ἐκεῖ θὰ φύωνται
καὶ λούλουδα θ' ἀνθίζουν
χωρὶς ποτὲ νὰ ποτισθοῦν
πάντοτε θὰ μυρίζουν.

12

Κι' ὁ διαβάτης, θεωρῶν
θὰ λέγει μ' ἀπορία
δὲν πέθανες, ὦ ποιητά,
πάντα θὰ ζῆς Ἡλία!

Ἡ μεταμέλεια τοῦ παιδός.

Στὴν γωνίαν στέκω,
κ' εἶναι ἐντροπή·
ἄλλος δι' ἐμένα
τόρα τί θὰ πῇ;

Εἰς τὴν τιμωρίαν
ὅστις μὲ εἶδεῖ
ἄτακτο θὰ λέγει
εἶν' αὐτὸ παιδί.

Ἦρχισα, ζηλεύω
μὲ τὸ τρεχατό·
τ' ἄλλα βλέπω παίζουν
τὸ κυνηγητό.

Δὲν θὰ σφάλλω πλέον
νὰ μὲ τιμωροῦν
τὰ παιδία τ' ἄλλα
νὰ περιγελοῦν.

Στὸ ἐξῆς θὰ γείνω
τακτικὸν πολὺ
καὶ θὰ ὑπικνούω,
ὅστις μ' ὁμιλεῖ.

Ἐσφαλα τὸ ξεύρω
καὶ τὸ ἐννοῶ
διὰ τοῦτο κλαίω
καὶ μετανοῶ.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ.

Ἑλένη

Εἰς τὰς ἐξετάσεις
ἴπαίω μὲ χαρὰν
θὰ μᾶς κατατάξουν
ὅλας στήν σειράν

Πρώτην κί' ἂν μὲ βγάλλουν
δὲν θὰ ἐντραπῶ
τὰ μαθήματά μου
σᾶν νερὸ θὰ ἴπῳ.

Εἴμ' ἐτοιμασμένη
ἄρκετὰ καλὰ
πάντα μελετοῦσα
γράμματα πολλὰ.

Μαρία

Ἄχ! ἐγὼ Ἑλένη
πῶς καρδιοκτυπῶ
ὅπου δὲν ἤξεύρω
τίποτε νὰ πῶ

Τὴν ἀμέλειάν μου
πῶς τὴν ἐννοῶ!
Τώρα τὴν γνωρίζω
καὶ μετανοῶ.

Ἄχ! ἃς ἦτο τρόπος
νὰ χῶμεν καιρὸ
γὰρ νὰ μελετήσω
ὅσον ἐμπορῶ.

Ἑλένη

Τώρα σοῦ ἔλθε ἡ γνῶσις
τοῦτο νὰ τὸ πῆς.
εἰς τὰς ἐξετάσεις
ὅτι θὰ ἵντραπῆς;!

Πῶς δὲν μελετοῦσες
σᾶν ἐμὲ πολὺ
νὰ σ' ἐγκωμιάζουν
νὰ σὲ λέν καλή;

Τὰ παῖδιά δὲν ἔξεύρεις
ὅταν μελετοῦν
καὶ γονεῖς καὶ ξένοι
ὅλοι τ' ἀγαποῦν.

Ὅλα ἀποκτῶνται
μὲ ἐπιμονήν
φρόνησιν καὶ θάρρος
καὶ ὑπομονήν.

Σοφία

1

Ἔλα δὲ καὶ σὺ Ἑλένη
μὴ μᾶς κάμνεις τὴν καλὴν
ἄφες ἄλλοι νὰ σὲ λένε
πῶς κοπιάσες πολὺ

2

Ἐὰν εἶναι ἡ Μαρία
φίλη σου εἰλικρινὴς
στὸ διάστημα τοῦ ἔτους.
σὺ νὰ τὴν παρακινῆς.

3

Οὔτε σὺ νὰ ἐπαινῇσαι
οὔτε σὺ νὰ ἀμελῇς
Καὶ τὰ δυὸ αὐτὰ μισοῦνται,
δὲν τὰ ἀγαπᾷ κανεὶς.

4

Στὸ ἐξῆς καὶ σὺ Μαρία
ὅλον ἐν νὰ προσπαθῇς
τὸ ἐρχόμενον τὸ ἔτος
διὰ νὰ προβιβασθῇς.

Τὸ παράπονον τοῦ ὀρφανοῦ.

1

Παιδιὰ ὅσων βλεπω, νὰ ἔχουν μητέρας
ἀρχίζω, κλαίω καὶ ἀναφωνῶ·
μ' ἄφησες, μάνα, ἔρημο, ξένο
στοὺς δρόμους τρέχω κ' εἰμ' ὀρφανό!

2

Ὅπου ἡ τύχη μὲ ρίψει τρέχω
μέσα στοὺς κάμπους καὶ στὸ βουνό·
ποῖος διὰ μένα θέλει φροντίσει
ἄχ! εἰμαι μόνο καὶ ὀρφανό.

3

Παιδιὰ, σὺν βλέπω καλενδυμένα
τὰ πλησιάζω καὶ ἐρευνῶ.
ἂν ἔχουν μάνα, καὶ αὐτὰ μὲ λέγουν,
πῶς σὺ δὲν ἔχεις ; εἶς' ὀρφανό ;

4

Δὲν μὲ ἀρέσει ὁ κόσμος πλέον
καὶ αὐτὰ τὰ πλούτη περιφρονῶ,
Ἄχ ! νὰ 'χα, μάνα, νὰ μ' ἀγκαλιᾷ
πλὴν δυστυχία εἶμ' ὀρφανό !

5

Κανεὶς γὰρ 'μένα, φεῦ, δὲν φροντίζει
νὰ μ' ἀναθρέψῃ δὲν μεριμνᾷ. . . .
Τὶ δυστυχία ! ὅσάκις μένουν
παιδιά μόνα καὶ ὀρφανά !

6

Δὲν ἔχω ποῖος νὰ μ' ἐξυπνάῃ
νὰ μὲ ἐνδύῃ καὶ ν' ἀγρυπνᾷ . . .
εἰς τὸ σχολεῖον νὰ μὲ πηγαίνῃ
Οἴμοι ! . . τι πάσχουν τὰ ὀρφανά !

7

Ὅσα παιδιά ἔχουνε μάνα
ν' εὐχωνται πρέπει αὐτὴ νὰ ζῇ.
Τότε ἀγάπη καὶ εὐτυχία
πάντοτε θᾶναι μ' αὐτὰ μαζύ.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Δ. ΖΥΓΟΥΡΑ

Ἑμπορικὰ, οἰκονομικὰ καὶ διάφορα ἔργα

Α'. Ὁ ἀληθὴς πρακτικὸς βίος τοῦ ἐμπόρου	φρ. 4,50
Β'. Ἑλλ. ἐμπορικὴ ἐπιστολογραφία νεωτάτη	» 4,50
Γ'. Ἱστορία τοῦ καθόλου ἐμπορίου	» 2,50
Δ'. Στοιχεῖα Πλουτολογίας	» 3.
Ε'. καὶ Ζ'. Ἡ Ἑμπορικὴ λογιστικὴ	» 6.
Καταστιχογραφίας ἐγχειρίδιον	» 2,25
1. Ἑλλ. οἰκιακὴ οἰκονομία πρὸς χρῆσιν τῶν παρθενα- γωγείων καὶ τῶν οἰκογενειῶν	φρ. 2.
2. Ἐγχειρίδιον οἰκιακῆς οἰκονομίας πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολῶν συστάσει ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου καὶ τῶν Δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἔκδοσ. Β'.	» 1,25
3. Περὶ γενικῆς βιομηχανίας	» 60
2. Ὁ Θεόφιλος διήγημα ἐκδοθὲν τὸ τρίτον μετὰ εἰκόνων πρὸς χρῆσιν τῶν σχολῶν τῶν ἁρρένων καὶ κορασίων	λεπ. 60
3. Ὁ Ἐλευθέριος διήγημα παιδαγωγικὸν μετὰ ποιηματίων. Ἐκδόσις δευτέρα	φρ. 1,50
4. Ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων διήγημα τοῦ σοφοῦ ἱερέως Χριστοφόρου Σμιδίου	λεπ. 70

**Τὰ παιδαγωγικὰ στοιχοῦργήματα
Τιμῶνται λεπτ. 50.**

Παρά τῷ βιβλιοπώλῃ Σ. Κουσουλίνῳ καὶ παρά τῷ καθηγητῇ
Ξ. Ζύγουρᾳ πωλεῖται καὶ τὸ

**Διδακτικὸν Ἐπιστολάριον
ἀντὶ δρ. 2**